

PROJECTE PILOT D'EMPREDORIA, UN ALTRE MODEL DE FORMACIÓ PER AL SECTOR AGRARI CATALÀ

JOAN SALVADOR MINGUET I PLA;¹ ROSA M. COYO I NADAL²

¹ SERVEI DE FORMACIÓ AGRÀRIA, DEPARTAMENT D'AGRICULTURA,
ALIMENTACIÓ I ACCIÓ RURAL

² FEDERACIÓ DE COOPERATIVES AGRÀRIES DE CATALUNYA

jsminguet@gencat.cat; rosa.royo@fcac.coop

Resum

El món agrari necessita empresaris emprenedors per a poder desenvolupar la seva activitat amb les màximes garanties d'èxit. Cada cop és més important en la societat del coneixement, la globalització i la incertesa, tenir persones amb esperit emprenedor. Ja no és suficient formar professionals en tasques tècniques específiques, cal emfasitzar altres qualitats i competències personals, de gestió, comunicació i interrelació amb l'entorn, que han de permetre l'aprenentatge continu, la presa de decisions i l'adaptació als canvis. Amb aquest enfocament hem engegat un projecte pilot d'emprenedoria «joves, emprenedors i cooperativistes del sector porcí» amb l'objectiu de detectar emprenedors, acompanyar-los en la implantació del seu projecte, potenciar les seves habilitats personals i de lideratge i afavorir-ne la motivació i la implicació al món agrari.

1. Introducció

El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (DAR) vol fomentar l'emprenedoria mitjançant un programa que impulsa la creació d'empreses agràries, incorporant joves agraris a l'activitat agrària, potenciant-ne les habilitats personals, i dinamitzant i incorporant els valors de l'emprenedoria als empresaris agraris ja implantats.

L'objectiu d'aquesta línia d'acció és dinamitzar els grups d'empresaris que s'estiguin incorporant a l'activitat agrària o que ja hi estiguin incorporats.

Un altre objectiu és el foment del lideratge i dels valors d'emprenedoria mitjançant una formació multidisciplinària, dinamitzant grups i tutelant els processos que es requereixin.

Per a aconseguir posar en marxa aquest nou model de formació, el DAR ha de poder comptar, entre d'altres, amb:

- Grups permanents que han d'estar dinamitzats pel DAR i/o alguna organització del mateix sector.
- Una formació multidisciplinària i multiinstrumental.
- La utilització d'instruments d'altres entitats per a fomentar l'emprenedoria en l'activitat agrària.
- El foment de l'intercanvi d'experiències entre els membres del grup i amb altres grups de Catalunya, l'Estat espanyol o de l'estranger.

El DAR ja ha començat el projecte pilot amb la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya, amb un grup de joves cooperativistes i porcicultors. Té previst posar-lo en marxa de manera definitiva en el futur, a partir de les catorze escoles amb què compta en tot el territori, i amb els quinze tutors d'incorporació que ha format de les diferents escoles. També vol comptar amb l'ajuda del Programa de Desenvolupament Rural (PDR), i del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) per a formació i intercanvis internacionals. Caldrà pensar amb la col·laboració de les oficines comarcals del mateix Departament per a poder arribar a tots els sectors i els racons del territori català.

El programa d'emprenedoria constarà de:

- Un apartat de formació innovador, que busca satisfer les necessitats pròpies dels joves amb les matèries i les activitats indispensables per al segle XXI per als joves que estan treballant en el sector. S'incentivarà els grups de debat, les taules rodones, les visites tècniques i les classes magistrals a càrrec de veritables especialistes, amb un posterior torn de preguntes i un debat.
- Una tutoria personalitzada, amb la qual cada jove tindrà contacte directe amb un tutor, que visitarà l'explotació i l'empenyarà a fer una reflexió sobre les seves possibilitats de millora. També, si cal, l'ajudarà a realitzar el seu pla d'empresa i a cercar

alternatives, a detectar mancances i potencialitats, i a contactar amb els assessors externs més adients i necessaris en cada moment.

- Viatges tècnics, que s'organitzaran per poder tenir a l'abast les qüestions més capdavanteres de cada sector de Catalunya, d'altres comunitats autònomes, i també de l'àmbit internacional.
- Estadies en altres empreses, com a opció perquè qui vulgui pugui fer pràctiques sobre el que li interessi en altres empreses destacades de qualsevol part del món.

En definitiva, es tracta de formar joves emprenedors que liderin projectes viables i puguin actuar com a model a seguir dintre del seu sector. L'interès s'adreça a trencar la tendència de desànim que pateix el sector agrari a través de l'augment de la productivitat i la competitivitat de les seves explotacions agràries.

La metodologia que s'usarà serà cercar grups d'un màxim de 20-25 joves per a cada sector agrari, disposats a formar part d'un grup d'emprenedors. Es crearà un currículum formatiu a partir de les seves necessitats, una vegada detectades, el qual abastarà conceptes empresarials i tecnològics a la vegada, així com els conceptes de l'àmbit de la formació personal, dirigits a una formació més integral dels joves. Una de les figures importants, que ja s'ha esmentat, en tot aquest procés és el tutor, el qual serà una peça clau en l'acompanyament de l'emprenedor, i actuarà com a orientador i facilitador del camí que ha de recórrer el jove.

2. Pla pilot: joves, emprenedors i cooperativistes

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) va elaborar una proposta per a engregar un programa d'emprenedoria per a la capacitació, la professionalització i la implicació dels joves en el sector agrari i/o ramader i en les cooperatives a què pertanyen.

Aquesta proposta va tenir una bona acollida per part de la Direcció General de Producció i Innovació i Indústries Agroalimentàries que es va concretar en una col·laboració DAR-FCAC per tirar endavant el pla pilot «Joves, emprenedors i cooperativistes».

Els objectius proposats

Els objectius són:

- Detectar i potenciar joves cooperativistes i emprenedors.
- Capacitar i professionalitzar els agricultors i/o ramaders.
- Acompanyament en la definició i l'execució de projectes viables i de futur.
- Motivar i implicar els joves en el món agrari, ramader i cooperatiu.

Metodologia

S'estableix un procés itinerant i multidisciplinari d'acompanyament dels joves emprenedors en la implementació dels seus projectes i s'incideix en el desenvolupament de les seves habilitats i capacitats per a aconseguir uns bons professionals amb un projecte viable i amb futur.

Això comporta ajudar els emprenedors a superar les limitacions i barreres personals perquè puguin desenvolupar-se de manera eficient en el seu negoci ramader i puguin formar part d'equips i grups de treball col·lectiu, així com liderar equips.

Participants en el pla pilot

En aquest primer pla pilot es va escollir un grup de catorze joves, amb edats compreses entre els dinou i trenta-set anys, tots ramaders i ramaderes, del sector porcí i pertanyents a diferents cooperatives agràries catalanes. Ens vàrem centrar en el sector porcí pel fet de ser un sector dinàmic. Es van escollir els participants per les qualitats d'emprenedoria i visió empresarial, no per la formació ni edat, ni per l'estructura productiva de la seva explotació. I joves cooperativistes, com és obvi, perquè les cooperatives són les entitats associades a la FCAC.

Es va establir una comissió tècnica formada per membres del DAR i de la FCAC, que és qui proposa, organitza i supervisa les activitats dirigides al grup de joves.

Tipologia d'activitats

El pla pilot té una durada prevista d'unes 550 hores, distribuïdes en quatre tipologies de sessions:

a) Capacitació

Consisteix a donar les eines necessàries per a desenvolupar en els joves habilitats personals, d'emprenedoria, de bones pràctiques productives, etc., que els permetin definir el seu projecte empresarial amb les màximes garanties de futur, i que sigui competitiu i viable.

Aquestes sessions es fan en diferents llocs del territori català, segons la programació i el que es vol veure o amb qui es vol contactar.

Se cerca la implicació màxima dels joves en les activitats que s'organitzen i, per tant, s'intenta compensar actuacions més acadèmiques amb d'altres més pràctiques, i l'acostament de les persones que estan al capdavant de les entitats i institucions que els afecten, propiciant reunions participatives.

b) Tutories personalitzades

El pla pilot compta amb tutors que es desplaçaran a les explotacions dels joves per tal d'orientar-los en el desenvolupament del seu pla d'empresa i ajudar-los a cercar alternatives, detectar mancances i potencialitats, i adreçar-los als assessors externs més adients en cada moment i per a cada disciplina, segons les seves necessitats.

c) Elaboració del pla d'empresa (individual)

Els joves que participen en aquest Pla faran el seu propi pla d'empresa, i es preveu que hi hauran d'invertir unes cent hores. Aquesta tasca es veurà reforçada per la figura del tutor, que en farà l'acompanyament al llarg del procés i les classes teòriques que s'imparteixen.

d) Viatges tècnics

Consisteixen en sortides de més d'un dia, per a veure *in situ* empreses, cooperatives, centres d'investigació, etc., del sector porcí, que permetin conèixer situacions i realitats diferents, i permetin l'intercanvi d'experiències.

Programació

Aquest pla pilot va arrencar al juny del 2006, i tindrà una durada de tres anys. Aquesta durada està en funció de les hores que s'imparteixen i les sessions mensuals que han estat pactades amb els participants. En aquest cas, les classes tenen lloc tres divendres al mes (el divendres és el millor dia perquè els joves porcicultors puguin combinar la feina a l'explotació i la formació).

El desglossament del programa i la quantificació, en hores, de les diferents tipologies d'activitats, són les següents:

Primeres conclusions

Fa menys d'un any del Pla i els resultats han estat molt positius, ja que hem aconseguit crear un grup molt cohesionat i participatiu. El lligam sectorial ha estat més fort que l'heterogeneïtat d'edats i la formació prèvia dels participants.

Taula 1. Desglossament del programa i quantificació en hores

Àmbits	Hores	Total hores
a) Capacitació		350
1. Àmbit de formació personal	40	
2. Àmbit de l'empresa, del cooperativisme i l'agricultura de grup	30	
3. La direcció i la gestió de l'explotació i l'empresa agrària familiar	100	
4. Àmbit del desenvolupament rural	10	
5. Àmbit productiu del sector porcí i del negoci ramader	80	
6. Àmbit d'altres produccions existents a l'explotació	20	
7. Àmbit comercial	40	
8. El pla d'empresa: aspectes teòrics	30	
b) Tutoria general a l'explotació		40
c) Elaboració del pla d'empresa		100
d) Viatges tècnics		60
Total hores		550

S'ha incrementat notablement la implicació dels joves en les seves cooperatives i en el sector, i comencen a donar la seva opinió participant en debats i sortint als mitjans de comunicació.

S'ha fet, aquest any, un viatge tècnic a Dinamarca que els ha permès conèixer altres formes de fer i organitzar-se en un mateix sector, que els ha donat noves perspectives i els ha generat inquietuds molt positives per a replantejar-se la seva professió com a ramader amb visió de futur.

Aquests bons resultats ens porten a pensar a replicar aquest projecte en anys vinents tant en el sector porcí com en altres sectors de producció.